

Curriculum characteristics and needs of the generation z: A research synthesis

Zahra Parvazi Moghadam, Kourosh Fathi Vajargah, Kambiz Poushaneh, Aliakbar Khosravi Babadi

1.Ph.D.student of Counseling Education Department, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Central Tehran Unit, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2.professor of Higher Education, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

3.Assistant Professor, Education and Counseling Department, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Central Tehran Unit, Islamic Azad University, Tehran, Iran

4.Associate Professor, Education and Counseling Department, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Central Tehran Unit, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Abstract

With its unique characteristics, developed in digital media and realistic society, Generation Z needs special attention in the field of education and training. The current research was done to identify the curriculum suitable for generation z (internet generation). From the point of view of the applied goal, the study has a qualitative approach and a research synthesis method. Sampling was purposeful and based on the entry criteria in the period of 2000-2020 and 2019-2020. The exploration community of 145 papers and theses was linked and grounded on the exit criteria of 65 exploration papers, named as samples for analysis. Data analysis was done grounded on Roberts' 6-step model. Two observers were used to recode the findings, order was used to confirm the Cohen's Kappa measure formula, and the agreement between the observers was 0.74. Based on the known codes, the composition of the curriculum tailored to the characteristics of a generation z need. Features embrace 17 components and 4 principles (generational concept of generation-z characteristics, generational preferences, and generational needs) and a curriculum suitable for generation-z characteristics with 27 components and 10 topics including argument, goals, curriculum orientation, content, learning activity and experience, characteristics of generation z teachers, teacher training trends, teacher professional development, adaptation to educational environments, digital learning tools, and resources. The necessity of generational conceptualization within the curriculum and the characteristics and professional growth and educational orientation of teachers have been researched more than other components.

Keywords: curriculum, research synthesis, generation z, internet production

برنامه درسی متناسب با ویژگی و نیازهای نسل Z یک مطالعه سنتز پژوهشی

زهرا پروازی مقدم، کوروش فتحی واجارگاه*، کامبیز پوشنه، علی‌اکبر خسروی‌بابادی

۱ دانشجوی دکتری گروه تربیت مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲ استاد گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۳ استادیار گروه تربیت و مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۴ دانشیار گروه تربیت و مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

نسل Z با ویژگی‌هایی خاص، رشد یافته در فضای رسانه‌های دیجیتال و جامعه محور و واقع‌بین مستلزم توجهی خاص در حوزه‌ی تعلیم و تربیت است. پژوهش حاضر با هدف شناسایی برنامه درسی متناسب با نسل Z (نسل اینترنت) انجام شد. این پژوهش، از نظر هدف کاربردی، دارای رویکردی کیفی و به روش سنتز پژوهی بوده است. نمونه‌گیری به صورت هدفمند و بر اساس معیارهای ورود در بازه زمانی ۲۰۱۵-۲۰۲۱ و ۱۳۸۹-۱۴۰۰ بود. جامعه پژوهش ۱۴۵ مقاله و پایان‌نامه و بر اساس معیارهای خروج به عنوان نمونه ۶۵ مقاله پژوهشی برای تحلیل انتخاب شدند. تحلیل داده‌ها بر اساس الگوی ۶ مرحله‌ای روبرتس انجام شد. برای کدگذاری مجدد یافته‌ها از دو ارزیاب و برای تأیید از فرمول ضریب کاپا کوهن استفاده شد. هم‌چنین میزان توافق بین ارزیاب‌ها ۰/۷۴ بود. بر اساس کدهای شناسایی شده، ویژگی‌های نسل Z شامل ۱۷ مؤلفه و ۴ اصل (مفهوم‌شناسی نسلی، ویژگی‌های نسل Z، ترجیحات و نیازهای نسلی) و برنامه درسی مناسب برای ویژگی‌های نسل Z با ۲۷ مؤلفه و ۱۰ اصل بود که عبارتند از: منطق و چرایی، اهداف، جهت‌گیری برنامه درسی، محتوا، فعالیت و تجربه یادگیری، ویژگی‌های معلمان نسل Z، جهت‌گیری تربیتی و توسعه حرفه‌ای معلمان، متناسب‌سازی محیط‌های آموزشی، ابزارها و منابع یادگیری دیجیتال می‌باشد. در حقیقت، ضرورت مفهوم‌شناسی نسلی در برنامه درسی، ویژگی و توسعه حرفه‌ای و هم‌چنین جهت‌گیری تربیتی معلمان بیشتر از سایر مؤلفه‌ها مورد تأکید قرار گرفت.

کلیدواژه‌ها: برنامه درسی، سنتز پژوهی، نسل Z (متولدین ۱۹۹۵ به بعد که هم‌زمان با اینترنت متولد شده‌اند. (۱۹۹۵-۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴)).

مقدمه

دهه‌های اخیر جهان بسیار سریع در حال تغییر بوده است؛ فناوری با چندین تغییر اساسی روبرو بوده که این امر بر سبک زندگی و تمایلات یادگیری دانش‌آموزان عصر دیجیتال امروزی تأثیری شگرف داشته است. چنانچه جدیدترین تغییر از عصر اطلاعات به عصر تجربه برای مربیان و برنامه‌ریزان در طراحی با چالشی بزرگ همراه بوده است (Islam, 2019)، و، از طرفی، امروزه توسعه آموزش جهانی بر اشکال آموزش تحول‌گرا همراه با چشم‌اندازهای جهانی تأکیدی ویژه دارد (Fathi Vajargah, 1395) همچنین درک نژاد جدید مدارس و دانشگاه‌ها، درک جهان فرایپیچیده، انسان‌های پیچیده، ابزارهای فناوری در دنیای جدید، در واقع، موجبات تجدید نظر در برنامه درسی را فراهم آورده‌اند. بنابراین برنامه‌ریزان درسی حداقل باید مسلط به قلمرو کمی و کیفی این فرایپیچیدگی بوده و متناسب با این فرا پیچیدگی پاسخ‌گوی برنامه درسی باشند (Satria, 2019). امروزه برنامه درسی به‌منزله نوعی علم در موجی از تحولات شتابناک حوزه علم فناوری مطرح است و نسل جدید با دنیای جدیدی روبرو است. چنانچه این نسل جدید متأثر از ارزش‌ها، هنجارها و فرهنگ باشد و با تحولاتی عظیم همراه باشد، ماهیت و تاثیرات این شرایط را باید به خوبی درک کرد (Fathi Mutlaq, 1390). ظهور محیط‌های نوین یادگیری، همان طور که امکانات و آفاق نوپدید برای برنامه درسی فراهم آورده است، آن را با مسأله و چالش‌های تازه‌ای مواجه ساخته است (Guntoro, 2019). با اختراع وب گسترده تعامل دوطرفه بین یادگیرندگان و معلمان همزمان و ناهمزمان و البته بدون محدودیت زمان و مکان امکان‌پذیر شده است (Hashemi, 1394). گرایش‌ها به سمت یادگیری‌های دیجیتالی در اکثر فعالیت‌ها به نگرانی اصلی تبدیل شده است که در شناخت هر چه بیشتر ویژگی فراگیران نسل نو باید مورد توجه قرار بگیرد (Canton, 2020). در عرصه کنونی این واقعیت مطرح است که افراد متولدشده در

هر دوره از زمان، اگرچه متأثر از شرایط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی رشد و پرورش می‌یابند و دارای عقاید، نگرش‌ها، ارزش‌ها و رفتارهای مشابه با همسالان خود هستند، نیازها و ترجیحاتشان با گروه‌های نسلی ماقبل خود متمایز است، البته به‌گونه‌ای که، از زمان‌های اخیر، واقعیت‌های تغییر نسلی، در حقیقت، برای برنامه‌ریزان و طراحان برنامه درسی و رهبران مشاغل موضوع مهمی بوده و به شکل گسترده‌ای در مسائل جدیدی برای فراگیران در حال ظهور است. در بسیاری از کشورها و مجامع علمی ضرورت شناخت نسلی در قالب موضوع پژوهشی بسیار حائز اهمیت بوده است. امروزه، مواجهه با ظهور نسلی جدید، که به زبان تکنولوژی صحبت می‌کند، تأثیراتی شگرف بر محیط آموزش و پرورش فعلی دارد و نسل نوظهور همواره موضوع تحقیقات داغ و غیرقابل‌انکار است (Demir, 2021). هر نسل با خصوصیات تعریف‌شده مختص خودش برای بازبررسی بسیار ارزشمند است. هر نسل از دانش‌آموزان دارای ویژگی‌هایی متفاوت هستند که نشان‌دهنده شرایط دوره زمانی است که در آن رشد می‌کنند. زندگی در هر دوره و یا افراد با خصوصیات مشابه، در حقیقت، یک نسل تعریف می‌شود. این امر مهم است که مربیان تفاوت‌های نسلی و ترجیحات یادگیری دانش‌آموزان را بدانند تا بتوانند محیط‌های یادگیری را در دوره امروز «فناوری‌محور» مدیریت کنند (Noman et al, 2020). بسیاری از محققان این موضوع را بررسی کرده‌اند. طبقه‌بندی نسلی در حال حاضر پنج روند کلی است که توسط جامعه‌شناسان شناسایی شده‌اند و عبارتند از: گروه‌های نسلی، پیشکسوتان (Traditionals)، بی‌بی بومرها (Baby boomers)، نسل x (Generation X)، نسل y (Generation y) و نسل Z (Generation z) و همه این نسل‌ها تحت شرایط مختلف اقتصادی و فرهنگی بزرگ شده‌اند و ترجیحات مختلفی دارند (Pulakova & Klyuma, 2019). در پژوهش‌های انجام‌شده، ضمن توجه به اهمیت ضرورت شناخت نسلی، به معرفی گروه‌های

(Johnson, ۲۰۲۰)؛ انگیزه‌ها و ترجیحات یادگیری نسل Z ممکن است معلمان را به تجدید نظر و طراحی مجدد آموزش و همسو با این نسل جدید مجبور کند (PradaFadill, ۲۰۱۹). نتایج پژوهشی نشان می‌دهد در تغییرات، نقش و کارکرد بخشی از عناصر برنامه درسی، که متأثر از عصر تجربه، اینترنت و یادگیری‌های دیجیتالی است، چالش‌هایی پیش روی طراحان آموزشی مدیران معلمان و حتی والدین وجود دارد. پژوهش‌های پژوهش‌های (Popescu, ۲۰۱۹) «نسل Z برنامه درسی چاپ سه بعدی» (Corey & Megha, ۲۰۲۱) «آموزش و جذب دانش آموزان نسل Z» (Plako 2019) «فناوری موبایل و نسل Z» (Fernandez 2016) «مهارت‌های دیجیتالی معلمان نسل Z» به بخشی از عناصر پرداخته شده است. برخی از پژوهش‌هایی که تاکنون انجام شده‌اند به خلاءهایی در حوزه برنامه درسی و متناسب با نیازها و ترجیحات نسلی، به ویژه نسل Z، می‌پردازند همچنین باید به همه نیازها و ترجیحات نسل Z توجه کرد. با توجه به گفته‌های کوری، مطالعه بینش و چشم‌اندازها، سبک‌ها، ترجیحات و نگرانی‌ها و باورهای این نسل در رابطه با سیاست، معنویت، انگیزه، ارتباطات، موضوعات اجتماعی، تعامل با جامعه، روابط و رهبری و یادگیری بسیار حائز اهمیت است (Corey, ۲۰۲۱). در این پژوهش سعی شده است، با بررسی منابع داخلی و منابع خارجی به روش سنتز پژوهی و ترکیب تحقیقات مرتبط، چارچوبی مفهومی برای برنامه درسی متناسب با ویژگی‌های نسل Z ارائه گردد که، در واقع، بتواند به این سوالات اساسی پاسخ دهد: ویژگی‌ها و نیازهای نسل Z چیست؟ اصول و مؤلفه‌های برنامه درسی متناسب با ویژگی‌ها و نیازهای نسل Z چیست؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر مبتنی بر روش سنتز پژوهی (The research synthesis) است که شامل ترکیب ویژگی‌ها و عوامل خاص منابع پژوهشی است. این روش، که در

نسلی، یعنی نسل Z، پرداخته شده است. سنت‌گرایان نسلی که بین ۱۹۴۵-۱۹۲۵ متولد شد. این گروه نسلی کمتر مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. سپس، نسلی که پس از جنگ جهانی دوم متولد شد به نام «کودک بومرها» معروف شدند که بین سال‌های ۱۹۴۶-۱۹۶۴ متولد شده‌اند و نمایندگان این نسل امروزه بازنشسته شده‌اند و «نسل X»، نسلی که بین سال‌های ۱۹۶۵-۱۹۷۹ متولد شد، در زندگی اجتماعی و زندگی تجاری امروز نقش فعال دارند. «میلینال‌ها» (Millennials) نسل بین سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۱ و نسل Y شناخته می‌شود. نسل Z نامی است برای فرزندان به کار می‌رود که پس از سال ۲۰۰۰ متولد شده‌اند و به این گروه نسلی، در واقع، نسل اینترنت می‌گویند (Noman et al, ۲۰۲۰). نسل Z در دوره‌ای غنی از نظر فناوری به دنیا آمده است (Burak, ۲۰۱۹). پرنسکی نام «بومیان دیجیتال» (digital natives) را مفیدترین معرف برای دانش‌آموزانی می‌داند که غرق در فناوری زندگی می‌کنند (Corey & Megha, ۲۰۲۱). متولدین نسل Z با دنیایی پیچیده و مبتنی بر فناوری در هم تنیده شده‌اند (Mille, ۲۰۱۹). دانش‌آموزان نسل Z از طریق بازی‌های تعاملی و پروژه‌های همکاری پیشرفت می‌کنند و با تکنولوژی رشد می‌کنند همچنین مشارکت فعال‌تری را در یادگیری ترجیح می‌دهند (Haley, ۲۰۱۹). امروزه درک تفاوت‌های اساسی و تمایز بین نسل‌ها در راستای توسعه آموزش و پرورش اهمیتی ویژه دارد که به شناخت دانش‌آموزان منحصربه‌فرد منتهی می‌شود (Chatto & Erin, ۲۰۱۶). امروزه محیط‌های فعلی در مراکز آموزشی برای نسل‌های قبلی طراحی شده و نیازها، علایق و ترجیحات یادگیری دانش‌آموزان نسل Z را کاملاً برآورده نمی‌کند (Sriptom, ۲۰۱۹). بنابراین باید نوآور باشیم و از سیستم عامل‌هایی مناسب برای ارتباط با فراگیران نسل Z استفاده کنیم و به این منظور تأمین نیازهای یادگیری دانش‌آموزان، دانستن ترجیحات و انتظارات ناشی از دوره‌ای مهم است که در آن پرورش یافته‌اند

می‌باشد. انتخاب دهه‌های اخیر از آنجا بوده که تحولات شتابناک حوزه ی علم فناوری و مواجهه فراگیران نسل نو همزمان با ورود اینترنت از سال ۲۰۰۰ به بعد شرایط متفاوتی برای برنامه ریزان ، معلمان ، مدیران و والدین در ارتباط با فراگیران نسل نو ایجاد نموده است و پژوهشگر در منابع داخلی با محدودیت منابع در موضوع مواجه بود. برای تحلیل داده‌ها نیز از الگوی شش مرحله‌ای سنتز پژوهی روبرتس (به نقل از March، ۱۳۸۷) استفاده شد.

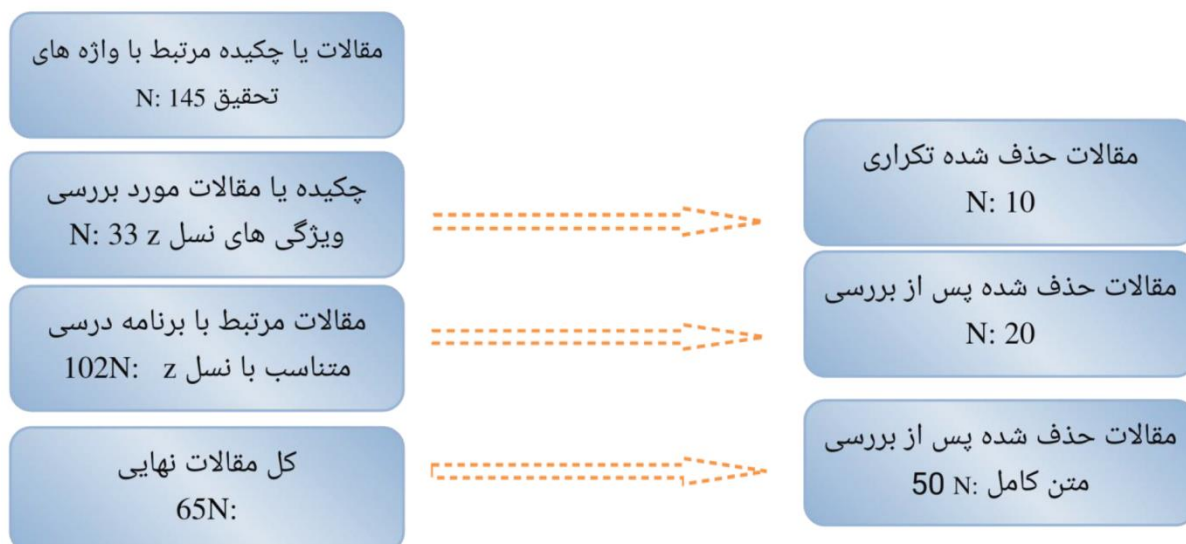
برخی موارد از آن به عنوان فراتحلیل کیفی نیز یاد می‌شود، سعی دارد تحقیقات دربرگیرنده را تحلیل و تناقضات موجود در منابع پژوهشی آن را حل کرده و، ضمن یکپارچه کردن نتایج، موضوعات اصلی را نیز برای تحقیقات آینده مشخص نماید (Cooper & Hegg، ۲۰۰۹). حوزه این پژوهش شامل کلیه مقالات علمی- پژوهشی دهه اخیر در منابع خارجی از (۲۰۱۵ تا ۲۰۲۱) و منابع داخلی از (۱۳۸۹ تا ۱۴۰۰) است همچنین این حوزه شامل کلیه مقالات علمی و پایان‌نامه‌های معتبر

مراحل سنتز پژوهی روبرتس	توضیحات
مرحله اول: شناسایی نیاز، اجرای جست و جوی مقدماتی، شفاف‌سازی نیاز	این پژوهش با توجه به اصل «شناسایی و نیاز» تکیه بر این اصل دارد که در دهه‌های اخیر جهان با سرعت بیشتری در حال تغییر است و فناوری بر شیوه زندگی و تمایلات یادگیری دانش‌آموزان عصر دیجیتال امروزی تأثیری شگرفت دارد. چنانچه چالشی بزرگ را برای مربیان و برنامه‌ریزان در طراحی ایجاد کرده است و از طرفی الگوی یادگیری در هر نسل حاکی از اختلافات چشمگیری است.
مرحله دوم: اجرای پژوهش به منظور بازیابی مطالعات	این مرحله به جست و جوی منابع مربوط با نیاز اصلی پژوهش اختصاص دارد. ابتدا کلیه مقالات علمی پژوهشی از طریق جست و جوی کلیدواژه‌ها از منابع معتبر شناسایی می‌شود و با توجه به اهداف تحقیق منابع اصلی حفظ و موارد غیرمرتبط حذف می‌گردد. در این پژوهش با کلید واژه‌هایی از قبیل ویژگی‌های نسلی، نسل Z یادگیری، یادگیری در قرن ۲۱، برنامه درسی نوآورانه، فناوری اطلاعات و ارتباطات، جهانی شدن از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی Google، Magiram، eric، Pew Institute و سایت‌های داخلی و خارجی مرتبط در مجلات و پرتال جامع علوم انسانی مقالات علمی، پژوهشی پایان‌نامه‌های مرتبط شناسایی شد.
مرحله سوم: تعیین چارچوب ادراکی و متناسب ساختن آن با اطلاعات حاصل از تحلیل	در این مرحله، مقالات و پژوهش‌های چاپ شده در حوزه برنامه درسی عناصر و مفاهیم مرتبط از ۱۴۵ مقاله شناسایی شده که برای ورود به تحلیل نهایی مناسب نبودند و یا پژوهش‌هایی که اطلاعات کافی در حوزه اهداف این تحقیق گزارش نداده بودند حذف گردید و در نهایت مقالات نهایی ۶۵ مقاله است .
مرحله چهارم: گزینش، پالایش و سازماندهی مطالعات	این مرحله، چارچوبی پیونددهنده است که اطلاعات حاصل و مربوط به آن ترکیب می‌شود. از این رو چارچوب ادراکی شکل گرفته در این پژوهش حول دو مفهوم اصلی است: تعریف عملیاتی ویژگی و نیازهای نسل Z و برنامه درسی متناسب با این نسل می‌باشد .
مرحله پنجم: پردازش ترکیب و تفسیر در قالب فرآورده های ملموس	در این مرحله ابتدا کلیه مؤلفه‌ها از طریق فرآیند کدگذاری باز استخراج و سپس، بر اساس فرآیند کدگذاری گزینشی، کلیه مؤلفه‌ها طبق مفاهیم مشترک دسته‌بندی می‌شوند؛ از این رو، باتوجه به فرآیند کدگذاری حاصل، در این بخش به هریک از سؤالات پژوهش پاسخ داده شده است. برای اطمینان از نحوه کدگذاری‌ها از دو نفر ارزشیاب جهت کدگذاری مجدد یافته‌ها استفاده شد که به منظور تأیید پایایی استو از فرمول ضریب‌کاپای کوهن استفاده شد که در این پژوهش میزان توافق بین ارزشیابان عدد ۷۴ / ۰ به‌دست آمد
مرحله ششم: ارائه نتایج	در این بخش، از طریق فرآیند کدگذاری باز شناسایی و سپس مصادیق اصول مفاهیم و مؤلفه و ویژگی‌های نسلی و هر یک از عناصر برنامه درسی متناسب توسط فرآیند کدگذاری باز استخراج می‌شود. در بخش ارائه نتایج ترکیب با مرور مجدد داده‌های اولیه و کدگذاری مجدد، موارد همپوشی و قرابت معنایی باهم ترکیب شده و به‌صورت یک کل جدید و انسجام یافته ارائه می‌شود.

«اطمینان پذیری» و «تأییدپذیری» مبتنی است. برای کسب قابلیت اعتبار، تلاش بر این بوده تا مقالات و پژوهش‌های علمی تا رسیدن داده‌ها به حد اشباع ادامه یابند و در راستای روایی محتوی از تیم تحقیق برای حمایت از تولید مفهوم و یا موضوعات کدگذاری و نیز بازبینی توسط متخصصان استفاده شده است و در صورت داشتن هر گونه مغایرت، مراتب مورد بررسی قرار می‌گرفت. در قابلیت ثبات و قابلیت تنوع‌پذیری از حسابرسی تحقیق یعنی بررسی دقیق داده‌ها توسط ناظر خارجی برای افزایش میزان ثبات پژوهش استفاده شد. و تنوع مجموعاً ۱۳۵ مقالات داخلی و خارجی از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۱ ناظر به این اصل می‌باشد. ثبات و ضبط تمامی جزئیات پژوهش و یادداشت برداری در تمامی مراحل و طراحی کاربرگ‌های پژوهش در اختیار چند تن از همکاران پژوهش قرار داده شد تا صحت نحوه انجام پژوهش تأیید گردد. برای تحلیل نهایی در این پژوهش از یافته‌های ۶۵ تحقیق علمی استفاده شده.

روایی و پایایی پژوهش

- در تحقیق حاضر برای اعتبارسنجی از روشهای پیشنهادی کرسول وکلارک و روشهای ذیل استفاده شده است: همسوسازی منابع مختلف: دانش مورد نیاز براساس شناسایی و شفاف‌سازی از چندین منبع اطلاعاتی همگرا شده اند و از طریق بررسی شواهد حاصل از منابع مختلف و بهره‌گیری از آنها به دست آمده است که در مرحله اول با ۱۳۵ منبع متنوع همراه است.
- مذاکره با همکاران: برای افزایش صحت گزارش، اساتید راهنما و مشاور مطالعه کیفی را بررسی کرده و نظرهایشان را اعلام کردند. نظرممیز بیرونی: برای بررسی کل پژوهش از یک ارزیاب بیرونی به منظور سنجش عینی از جریان فرآیند تحقیق و نتیجه‌گیری از یافته‌ها استفاده شد. و موارد اصلاحی اعمال گردید
- و پایایی این پژوهش بر الگوی روش لینکلن و گوبا (Lincoln and Guba, ۱۹۸۵) و بر معیار «قابلیت اعتبار»، «قابلیت ثبات»، «انتقال پذیری»،

نمودار ۱: فرآیند انجام فرا تحلیل

ویژگی‌های تحقیقات مورد بررسی (داخلی)				
مجله و محل انتشار	نویسندگان	سال	عنوان	
فصلنامه راهبرد و فرهنگ	کوثری (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران)	۱۳۸۹	نسل ایکس، وای، زد و سیاست‌گذاری فرهنگی در ایران	۱.
دانشگاه گیلان	آزادیان و همکاران	۱۳۹۱	بررسی تفاوت‌های نسلی در نظام ارزش‌های اجتماعی	۲.
دانشگاه تربیت مدرس	خداداد و همکاران	۱۳۹۷	طراحی مدل تصمیم‌گیری خرید سرمایه‌گذاران نسل Z، اینترنت، نسل آنلاین در بازار سرمایه	۳.
دانشگاه تربیت مدرس	منصوری موید و همکاران	۱۳۹۷	بررسی تاثیر ارزش‌ها و نگرش‌های مصرف‌کنندگان نسل‌های Y، X، Z بر قصد خرید آنلاین	۴.
دانشگاه بوعلی سینا	سراجی و همکاران	۱۳۹۵	سواد فناورانه دانش‌آموزان و دبیران: تحلیلی بر تفاوت دو نسل	۵.
مدیریت فرهنگ سازمانی دوره ۱۵، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۶ صفحات ۹۷۵ - ۹۴۷	مراد مسافری قمی و همکاران	۱۳۹۶	شناسایی نسل‌ها در محل کار در ایران	۶.
فصلنامه علمی پژوهشی تدریس پژوهی شماره دوم پاییز ۱۳۹۵	مقصود فراستخواه	۱۳۹۵	تحولات نوپدید در فرهنگ دانشگاه و فضای کلاس و تأثیر آن بر تدریس، تأملی بر نسل‌های پنج‌گانه	۷.
دو فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت مدرسه دوره ششم شماره اول بهار و تابستان ۱۳۹۷	حیدری و صحرانورد	۱۳۹۷	مقایسه ارزش‌های کاری و ویژگی‌های رفتاری معلمان، نسل شبکه با نسل پیشین: ره‌یافتی برای مدیران آموزشی	۸.
نشریه نظریه و عمل در برنامه درسی	رودی و فتحی و اجارگاه	۱۳۹۷	مفهوم‌سازی مشاوره برنامه درسی به‌عنوان یکی از قلمروهای نوین حوزه مطالعات برنامه درسی	۹.
فصلنامه مطالعات برنامه درسی	محمودی و همکاران	۱۳۹۵	چارچوبی برای طراحی الگوی مطلوب برنامه درسی «کار و فناوری»	۱۰.
فصلنامه پژوهش در برنامه‌ریزی درسی	جمالی تازه‌کند، فتحی و اجارگاه	۱۳۹۵	فراسوی یادگیری الکترونیکی ۱: مفهوم‌پردازی وب ۲ و دلالت‌های آن بر معرفی الگوی برنامه درسی آموزش مجازی	۱۱.
فصلنامه اندیشه‌های نوین تربیتی	صمدی و احمدی	۱۳۹۴	تبیین نقاط قوت و ضعف کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) از منظر خاستگاه برنامه درسی	۱۲.
فصلنامه مطالعات میان رشته‌ای در علوم انسانی	شاه جعفری و همکاران	۱۳۹۵	الگوی استفاده از اینترنت در طراحی برنامه های پس از مدرسه	۱۳.
نشریه علوم تربیتی	عزتی و همکاران	۱۳۹۴	تجارب معلمان پایه ششم از اجرای برنامه درسی کار و فناوری	۱۴.
نشریه پژوهش‌های تربیتی	ماهرزاده و نورآبادی	۱۳۹۵	تلفیق علم و فناوری در برنامه درسی دوره ابتدایی	۱۵.
فصلنامه پژوهش در برنامه‌ریزی درسی	میرزایی و همکاران	۱۳۹۱	تحلیل محتوای برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی ایران از منظر توجه به ویژگی‌های شهروند جهانی	۱۶.

ویژگی‌های تحقیقات مورد بررسی (داخلی)			
عنوان	سال	نویسندگان	مجله و محل انتشار
۱۷. بررسی تفاوت‌های نسلی در نظام ارزش‌های اجتماعی	۱۳۹۱	آزادیان و همکاران	دانشگاه گیلان
۱۸. جهانی شدن و اثرات آن بر اهداف برنامه درسی نظام آموزشی ایران	۱۳۹۱	طوسی و همکاران	فصلنامه مطالعات برنامه درسی
۱۹. نگاهی به ابعاد روانی و سبک زندگی نسل Z.	۱۴۰۰	زهره نوری	انتشارات همگا
۲۰. طراحی محیط یادگیری مبتنی بر نظریه یادگیری تحولی برای دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه	۱۳۹۹	وحیدی و همکاران	فصلنامه علمی پژوهشی روانشناسی دانشگاه علامه طباطبائی
۲۱. نظریه و عمل رسانه‌های آموزشی در عصر دیجیتال	۱۳۹۱	دکتر حسین اسکندری	انتشارات سمت
۲۲. آموزش و پرورش در عصر جهانی شدن، چالش‌ها و راهبردهای مواجهه با آن	۱۳۸۹	صبوری خسرو شاهی	فصلنامه مطالعات راهبردی جهانی شدن سیاست‌گذاری عمومی
۲۳. بررسی نقش مؤلفه‌های شایستگی مرتبط با فناوری در برنامه درسی	۱۳۸۹	نادی و همکاران	پژوهش دربرنامه‌ریزی درسی
۲۴. بررسی منازعات و مفاهیم بین‌نسلی در ایران، در جستجوی الگوی گفتگوی بین‌نسلی	۱۳۸۹	دلوری و همکاران	دانشگاه علامه طباطبائی

Characteristics of the foreign researches			
Title	Journal of publication	Authors	code
Generation Z students' expectations from English language instruction	Journal of Language and Linguistic Studies 17, no. 1 (2021): 683-701.	Demir, Bora, and Görsev Sönmez.	۲۵
Meeting the Needs of Generation Z College Students through Out-of-Class Interactions	About Campus 26, no. 2 (2021): 10-16.	Weber, Kirsten M., and Halle Keim.	۲۶
Three Key Values of Generation Z	College and University 95, no. 1 (2020): 37-40.	Johnson, David B., and Lindsay Welsch Sveen.	۲۷
Effect of smartphone addiction on loneliness levels and academic achievement of generation z	International Journal of Psychology and Educational Studies 7, no. 1 (2020): 208-214.	Ilimdar, Burhan Özkurt, Murat Özmaden, and Rıfat Yağmur.	۲۸
From Millennials to Gen Z: Changes in Student Attitudes about Group Projects	• Journal of Education for Business 95, no. 3 (2020): 139-147.	Schlee, Regina Pefanis, Vicki Blakney Eveland,	۲۹

		and Katrin R. Harich.	
The effects of financial literacy and materialism on the savings decision of generation Z Indonesians	Cogent Business & Management 7, no. 1 (2020): 1743618.	Pangestu, Stevanus, and Erwin Bramana Karnadi.	۳۰
Emerging digital media culture in Russia: modeling the media consumption of Generation Z	Journal of Multicultural Discourses 15, no. 2 (2020): 186-203.	Dunas, Denis V., and Sergey A. Vartanov.	۳۱
Generation Z – everyday (living with an) auxiliary ego	In International Forum of Psychoanalysis, vol. 29, no. 3, pp. 169-174. Routledge, 2020.	Leskauskas, Darius.	۳۲
The teacher of the generation z	International Journal of Applied Research 5 (2019): 438-440.	Kaur, Arjinder, and Amit Kauts.	۳۳
Getting ready for Generation Z students - considerations on 3D printing curriculum	Propósitos y representaciones 7, no. 2 (2019): 240-268.	Popescu, Diana, Diana Mariana Popa, and Beatrice Gabriela Cotet.	۳۴
School Administrators and Generation Z Students' Perspectives for a Better Educational Setting	Journal of Education and Training Studies 7, no. 2 (2019): 84-97.	Çetin, Münevver, and Meral Halisdemir.	۳۵
Developing the Strengths of Generation Z College Students	Journal of College and Character 20, no. 3 (2019): 268-275.	Seemiller, Corey, and Jason Clayton.	۳۶
Personality Traits of Thai Gen Z Undergraduates: Challenges in the EFL Classroom	PASAA: Journal of Language Teaching and Learning in Thailand 57 (2019): 165-190.	Sriprom, Chaisri, Atichat Rungswang, Chirawan Sukwitthayakul, and Natthicha Chansri.	۳۷
Constructivist Digital Design Studio with Extended Reality for Effective Design Pedagogy	Design and Technology Education: an International Journal 24, no. 3 (2019): 52-76.	Islam, Zahid.	۳۸
Technology and Generation Z in the English Language	Education Sciences 9, no. 3 (2019): 203.	Poláková, Petra, and Blanka Klímová	۳۹

Classroom--A Preliminary Study			
Understanding the Generation Z Behavior on D-Learning: A Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) Approach	International Journal of Emerging Technologies in Learning 14, no. 5 (2019).	Persada, Satria Fadil, Bobby Ardiansyah Miraja, and Reny Nadlifatin.	۴۰
Using an escape-room-themed curriculum to engage and educate generation Z students about entomology	American Entomologist 65, no. 1 (2019): 24-28.	Healy, Kristen.	۴۱
'If They Don't Care, I Don't Care': Millennial and Generation Z Students and the Impact of Faculty Caring.	Journal of the Scholarship of Teaching and Learning 19, no. 4 (2019): 78-89.	Miller, Amy Chasteen, and Brooklyn Mills	۴۲
Religious literacy of Australia's Gen Z teens: Diversity and social inclusion.	• Journal of Beliefs & Values 41, no. 2 (2020): 195-213.	Halafoff, Anna, Andrew Singleton, Gary Bouma, and Mary Lou Rasmussen.	۴۳
Increasing Generation Z Enrollment in Four-year Universities.	University of Oregon, Scholars Bank UIR: https://scholarsbank.uoregon.edu/xmlui/handle/1794/24789 OR 97403-1277 (800) 824-2714 (2019).	Roman, Natasha.	۴۴
Art media prepared for the "z" generation?	Yıldız Technical University(2019)	Burak Boyaz	۴۵
iGen: What you should know about post-millennial students.	College and University 94, no. 1 (2019): 21-26.	Beck, Leesa, and Alexis Wright.	۴۶
Games from Generation X to Generation Z.	Universal Journal of Educational Research 6, no. 11 (2018): 2604-2623.	Çobanoğlu, Elif Omca, Pina Tagrikulu, and Ayça Cirit Gül.	۴۷

Engaging primary school students in mathematics: Can iPads make a difference?	Education International Journal of Science and Mathematics Education 16, no. 1 (2018): 145-165.	Hilton, Annette.	۴۸
The Three Generations of Effective Schools Research	This Online Submission was a featured presentation at the Annual Meeting of the Science Teachers Association of Texas (STAT), Fort Worth, Texas, November 1-3, (2018).	Johnson, William L., Annabel M. Johnson, and Jared W. Johnson	۴۹
Instant Generation	Journal of college admission 235 (2017): 34-38.	Loveland, Elaina.	۵۰
Challenges and Difficulties to Teaching Engineering to Generation Z: A Case Research	Journal of Educational Psychology Propósitos y representaciones 5, no. 2 (2017): 127-183.	Barreiro, Suamit Correia, and Daniel Fernando Bozutti	۵۱
Generation Z: Educating and Engaging the Next Generation of Students	ERIC Number: EJ1166668 Record Type: Journal Publication Date: 2017 Pages: 6 college. San Francisco	et.al Similler.C& 2017	۵۲
Engineering Education for Generation Z	American Journal of Engineering Education (AJEE) 8, no. 2 (2017): 111-126.	Moore, Kevin, and Robert Scott Frazier.	۵۳
Smart social networking: 21st century teaching and learning skill	Research in Pedagogy, 7, no. 1 (2017): 21-29	Boholano, Helen B	۵۴
Teaching Millennials and Generation Z: Bridging the generational divide	Creative nursing 23, no. 1 (2017): 24-28.	Shatto, Bobbi, and Kelly Erwin	۵۵
A Tsunami of learners called Generation Z	Minnesota, USA (2016): 2019.	Rothman, Darla. Ph.D	۵۶
Generation z's teachers and their digital skills	Comunicar. Media Education Research Journal 24, no. 1 (2016).	.Cruz, Francisco José Fernández, and María José Fernández Díaz	۵۷
Mobile Addiction of Generation Z and its Effects on their Social Lives	Procedia-Social and Behavioral Sciences 205 (2015): 92-98	Özkan, M., and B. Solmaz	۵۸
Mobile advertising to Digital	Journal of Strategic Marketing 27, no. 1 (2019): 67-80.	Smith, Katherine	۵۹

Natives: preferences on content, style, personalization, and functionality		Taken	
Student-Inspired Optimal Design of Online Learning for Generation Z	Journal of educators online 17, no. 1 (2020): n1.	Yu, Eunjyu.	۶۱
Moral Life and Education	Stanford University 2017	Bull, Norman J	۶۲
Mentor networks	Facebook, Twitter, 2020	Robin	۶۳
The Effects of Blended Learning on STEM Achievement of Elementary School Students	International Journal of Research in Education and Science 6, no. 1 (2020): 133-140.	Seage, Steven J., and Mehmet Türegün	۶۴
Merrell's Strong Start—Grades, K. "A Social & Emotional Learning Curriculum."	Book by Dianna Carrizales Engelmann https://strongkidsresources.com 2015	Dianna Carrizales-Engelmann	۶۵

قرار دهیم. طبقه بندی نسلی به عنوان یک تعریف جهانی مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است که نسل ها علاوه بر ویژگی های جهانی از ویژگی های بومی هم برخوردارند. نسل Z که دو مؤلفه مهم آن طبقه بندی نسلی و شناسه نسلی است به عنوان بومیان دیجیتال و نسل اینترنت در عرصه های جهانی و پژوهش های نوین معرفی شده اند. این گروه نسلی دارای ویژگی و ترجیحات و نیازهای متنوعی هستند. ضرورت شناخت نسلی در حوزه های آموزش و یادگیری، آینده آموزش عالی و نیازهای عاطفی و اجتماعی، اقتصادی و مالی همچنین آینده شغلی جایگاه و اهمیتی ویژه دارد و این نسل که خصوصیات منحصر به فردی دارند، از نگاه پژوهشگران دارای ویژگی های متفاوت و قابل توجهی هستند، به نظر می رسد در حوزه بازار کار و اشتغال شرایط متفاوتی ایجاد کنند. در جدول زیر به شاخص ها و اصول مؤلفه های مرتبط با ویژگی ها و نیازهای نسل Z پرداخته شده است. جدول ۱ به تبیین این مؤلفه ها و اصول می پردازد.

سوال اول پژوهش ویژگی ها و نیاز های نسل Z چیست؟
بخش اول یافته ها : مضمون (اصل) اول: مفهوم شناسی نسلی و ضرورت اهمیت شناخت نسلی یکی از موضوعات مهم در شناخت نسل Z مفهوم شناسی نسلی است که پژوهشگران به بررسی آن و ضرورت و اهمیت شناخت نسلی پرداخته و وارد شناسایی و تبیین طبقه بندی نسلی شده اند. یکی از بزرگترین موضوعاتی که در سطح جهان امروز با آن روبرو هستیم، در حقیقت، بیداری ناگهانی در پرداختن به تغییرات جمعیتی است (PradaFadi، ۲۰۱۹).
 اهمیت و ضرورت شناخت نسلی با دو ویژگی تعریف نسل و یا اصطلاح نسلی مورد توجه پژوهشگران می باشد. افراد متعلق به نسل های مختلف ویژگی ها و ساختارهای متفاوت و منحصر به فردی دارند و تحت تاثیر دوره و بازده زمانی خودشان هستند. ضرورت دارد برای درک فرهنگ نسل های پیش رو متناسب با تغییرات دنیای فناوری و رسانه های نو ظهور بتوانیم مفهوم سازی نسلی در عرصه های مختلف مورد توجه

جدول ۱: اصول و مؤلفه‌های مفهوم‌شناسی

مضمون (اصول)	مقوله (مؤلفه)	شاخص‌های مورد استفاده در مفهوم نسل (جدول ۱)
مفهوم‌شناسی نسلی	اهمیت شناخت نسلی اصطلاح نسل بازه زمانی	یک نسل به گروهی از افراد متولدشده در یک زمان خاص گفته می‌شود، که دارای سن مشابه همچنین مراحل زندگی مرتبط با شرایط خود هستند (McCrimdile، ۲۰۱۴). افراد متعلق به نسل‌های مختلف ویژگی‌ها و ساختارهای متفاوت دارند و هر کدام از این گروه‌های نسلی ویژگی‌های منحصربه‌فردی دارند. اصطلاح «نسل» میانگین فاصله زمانی بین تولد والدین و تولد فرزندانشان را نشان می‌دهد که بین ۲۰ تا ۲۵ سال افراد متعلق به نسل‌های مختلف دارای ویژگی‌ها و ساختارهای متفاوت هستند همچنین برای تعریف متولدین تقریباً یکسان و دارای ویژگی‌های مشترک استفاده می‌شود. زندگی در هر دوره و یا افراد با خصوصیات مشابه می‌تواند به‌عنوان نسل تعریف شود (۲۸). هویت انسان‌ها متأثر از جامعه و یا ساختار اجتماعی ثابت نیست، بلکه از یک هویت اجتماعی در عرصه بین‌المللی نیز متأثر می‌شود. نسل Z نسبت به نسل اینترنت متولد سال ۱۹۹۵ و گروه نسل Z بسیار متفاوت است. اگرچه نسل Z برخی خصوصیات را با میلینیال‌ها به اشتراک می‌گذارد، این یک گروه نسلی بسیار متفاوت است. (نسل Z بی‌ظنیر هستند. شناسایی نیازها و انتظارات دانشجویان نسل Z یک ضرورت است برای درک فرهنگ جدید رسانه‌های نیازها و انگیزه‌های نسل Z و اقدامات رسانه‌ای روزمره را باید بتوانیم مفهوم‌سازی کنیم. کد مقاله: (۴۸-۵۵-۴۴-۳۱-۲۸-۲۵-۵۱)
نسل Z	طبقه‌بندی نسلی شناسه نسلی Z	طبقه‌بندی نسلی در حال حاضر پنج روند کلی و الگوی اجتماعی توسط جامعه‌شناسان شناسایی شده و از آنها به شرح زیر یاد می‌شود: پیشکسوتان (Traditionals)، بی بی بومره (Baby boomers)، نسل ایگس (Generation X)، نسل وای (هزارها) (Generation Y) و نسل زد (Generation Z). همه این نسل‌ها تحت شرایط مختلف اقتصادی و فرهنگی بزرگ شده‌اند و همه ترجیحات مختلفی دارند. دانش‌آموزان نسل Z دانش‌آموزانی هستند که پس از سال ۱۹۹۵ به دنیای متصل به اینترنت متولد شده‌اند و در معرفی و شناسه‌های نسل Z بومیان دیجیتال اولین نسلی است که در دنیای اینترنت متولد شده است. کد مقاله (۴۲-۴۵-۳۹)

مضمون اصول	مقوله مؤلفه‌ها	شاخص‌ها و کدهای باز ویژگی‌های نسل Z (جدول ۲)
ویژگی‌های نسل Z (ویژگی شخصی)	اجتماعی	برونگرایی / تجربه‌گرا / ارتباط در دنیای مجازی و واقعی / علاقمند به صحبت کردن و گفت‌وگو / ارتباط / علاقمند به صحبت کردن و گفت‌وگو / درگیر ارتباطات عاطفی و جنسیتی / تعامل‌گر در گفتگوی فردی و جمعی / گرایش به شرکت در جمع‌های دوستانه / عدم غالب‌بندی در ارتباط / مشارکت‌جو، اهل اقبال و گفتگو / علاقمند به گروه دوستان در یادگیری / علاقمند به ارتباط مؤثر با دیگران و ارتباط معنادار با افراد همسو ترس از آفلاین بودن کدهای (۴۱-۵۹-۴۵-۲۸-۱۹)
	بومیان دیجیتال	متولدین نسل اینترنت / هویت فناورانه / علاقمند به فضای مجازی و بگردی استفاده‌کننده موتورهای جستجوگر / غوطه‌وری در اطلاعات / مشاهده‌گر تصاویر گرافیکی / گیم‌های ماهر / تولیدکننده محتوای در دنیای مجازی / کنشگر در فضای مجازی / علاقمند به نرم‌افزارهای دیجیتالی و موبایل / خلق‌کننده پیام‌های سریع / نسل سرعت کدهای (۱۹-۷-۴-۴۷-۴)
	مصمم	پرسشگر / مصمم در دفاع از حقوق خود / مصمم و کارآفرین / ساختار شکن دنیای سنتی / دنبال‌کننده علائق و خواسته‌ها / سرعت‌پذیری کم در قانع شدن / مصمم در اهداف آینده شغلی / عدم همراهی در تکالیف غیرهدفمند / آگاه و مصمم در رسیدن به خواسته‌ها / مستقل بودن کدهای: (۳۸-۴۱-۴۲-۴)

رویکرد یادگیری	یادگیری تحول‌گرا/یادگیری مشارکتی/یادگیری پویا و تعاملی/یادگیری حرفه‌ای/یادگیری اکتشافی/یادگیری پایدار/بسترهای آنلاین غوطه‌وری و تقویت/مشارکت فعالانه/روش‌های گفتمان‌سازی/یادگیری خودآموز /یادگیری آسان، قابل توسعه/یادگیری مهارتی، مستقل و با انگیزه/یادگیری آمیخته/یادگیری ارزیابانه/یادگیری مادام‌العمر/ یادگیری شبکه‌ای و الکترونیکی کد مقاله: (۵۶-۶۰-۵۴-۴۰-۶۴-۳۴-۶۱)
روش‌های یادگیری	روش‌های یادگیری معکوس/ ترکیبی/پژوهش‌محور/ تطبیقی/ تسهیل‌گرایانه /ی دیجیتالی/ مشارکتی/ روش‌های آنلاین و آفلاین /روش‌منور در یادگیری کد مقاله: (۴۰-۲۵-۲۶-۶۴-۵۷-۵۷) (۶۳-۵۳-۴۹)
شایستگی‌های عاطفی اجتماعی	ارتقاء سواد عاطفی و سلامت روان/مهارت‌های مثبت اجتماعی/ مهارت‌های شناختی، رفتاری و عاطفی/خودآگاهی، خودمدیریتی، خودشکوفایی/تاب‌آوری/آگاهی اجتماعی/ مهارت‌های ارتباطی/شناسایی احساسات رفتارهای مثبت، ایمن و سالم/تصمیم‌گیری مسئولانه/ مشارکت اخلاقی و مسئولانه با دوستان/ مشارکت اخلاقی و مسئولانه در خانواده/ مشارکت اخلاقی و مسئولانه در مدرسه/ مشارکت اخلاقی و مسئولانه در جامعه/توسعه فرهنگ کار و ارزش‌ها/ انعطاف‌پذیری و مقابله مؤثر کد مقاله: (۱۹-۶۵-۴۴-۶۱-۴۹-۴۹)
توسعه مهارت	مهارت‌های ارتباطی و بین‌فرهنگی/ مهارت‌های یادگیری/مهارت‌های فراشناختی/مهارت‌های مالی و حرفه‌ای/ مهارت‌های استفاده از رسانه/ مهارت‌های یادگیری دیجیتالی/مهارت‌های خودآموزی/ مهارت‌های زبان مادری، علمی، بین‌المللی، زبان هنر کد مقاله: (۴۶-۵۰-۴۵-۵۹-۴۴-۴۰-۱۹-۶۵)
هوشمندی در سیستم‌های کاربردی	مدیریت سیستم‌های کاربردی/ ایجاد اسناد معنادار/توصیف اشیاء جهان با داده‌ها/درک و تفسیر فعالیت‌ها/ محاسبه داده‌ها/انطباق با دنیای واقعی/ مدل‌سازی داده‌ها/ برنامه‌نویسی/ قابلیت کاربرد و اجرا توسعه حرفه‌ای/ تقویت عملکرد فردی و گروهی/ رباتیک/شبیه‌سازی کد مقاله: (۴۹-۳۶-۴۱)

بخش دوم یافته‌ها (ویژگی‌های نسل Z)

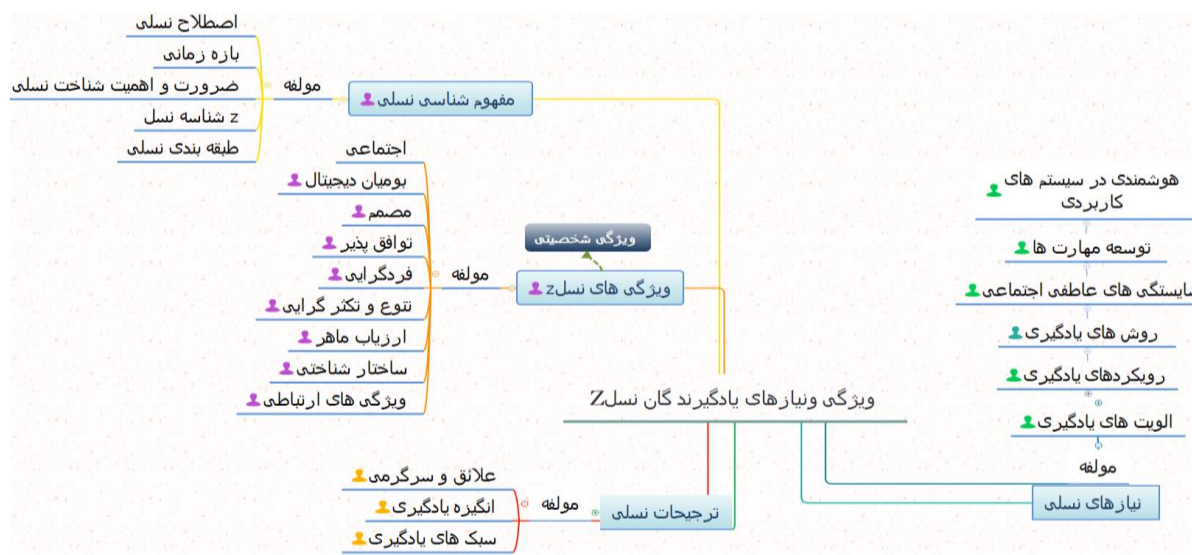
یافته‌های این پژوهش در رابطه با ویژگی‌های نسل Z به ۴ بعد (مفهوم‌شناسی نسلی، ویژگی‌های نسل Z، ترجیحات نسلی و نیازهای نسلی) اشاره دارد که در حوزه مفهوم‌شناسی نسلی، اهمیت و دانش اصطلاح نسلی، بازه زمانی و ضرورت اهمیت شناخت نسلی و شناسه‌های نسل Z و طبقه‌بندی نسلی از مؤلفه‌های مهم در شناخت ویژگی‌های نسل Z می‌باشد و با تأکید بر اهمیت شناخت ویژگی‌های شخصیتی نسل Z، ساختارشناختی و ویژگی‌های ارتباطی بیانگر ویژگی‌های متمایز نسل Z می‌باشد همچنین در ترجیحات نسلی علاقمندی‌ها و سرگرمی‌ها و سبک‌های یادگیری و انگیزه یادگیرندگان نسل Z از مؤلفه‌های مهمی در حوزه برنامه درسی است. زیرا انگیزه‌های عاطفی اجتماعی و پیشبرد زندگی حرفه‌ای و دسترسی به دنیای بهتر از انگیزه‌های مهم نسل Z است و در چنین شرایطی

یادگیرندگان نسل Z به مهیا شدن شرایطی برای دسترسی به شایستگی و قابلیت‌های یادگیری و ارتقای توانمندی‌های فردی و اجتماعی از طریق یادگیری سواد عاطفی و اجتماعی، مهارت‌های شناختی و توسعه مهارت نیازمند هستند و برنامه‌ریزان درسی باید به رویکردها و روش‌های یادگیری و هوشمندی در سیستم‌های کاربردی در حوزه تربیت و یادگیری این گروه نسلی توجه نمایند. در جدول ۲ به تبیین این مؤلفه‌ها و اصول پرداخته شده است

سوال دوم پژوهش: اصول و مؤلفه‌های برنامه درسی متناسب با ویژگی‌ها و نیازهای نسل Z چیست؟
در راستای بررسی و شناسایی مؤلفه‌های برنامه درسی متناسب با ویژگی‌های نسل Z از روش سنتز پژوهی با کدگذاری باز استفاده کردیم و محقق متون مربوط به کتاب، مقاله، پایان‌نامه، دست‌نوشته‌ها و یادداشت‌های حاصل از پژوهش مفاهیم مستتر در

سازي راهبري‌هاي يادگيري معلمان و ويژگي‌هاي خود معلمان، با توجه به ويژگي نسل Z، كه نسل سرعت تلقي مي‌گردند، تنوع و تكثر در استفاده از مواد و منابع و ابزار يادگيري از مؤلفه‌هاي مهمي در ارتباط با دانش‌آموزان مي‌باشد كه بر ۶ عنصر مهم برنامه درسي، منطق يادگيري، اهداف يادگيري، محتوا، فعاليت و تجربه‌هاي يادگيري ويژگي‌هاي معلمان نسل Z، پلتفرم ها و منابع يادگيري ديجيتالي يادشده، تأكيد دارد. جدول ۳ به تبين اين مؤلفه‌ها و اصول پرداخته شده است.

اطلاعات را بررسي کرده است. اصول و مؤلفه‌هاي مرتبط با برنامه درسي و متناسب با ويژگي و نيازهاي نسل را در جدول ۳ مشاهده مي‌كنيد. ناظر بر ۲۰۰ شاخص و ۲۷ مؤلفه، البته با تكيه بر ۱۰ اصل اشاره دارد كه اين ۱۰ اصل عبارتند از: منطق يادگيري، اهداف، جهت‌گيري، برنامه درسي، محتوا، فعاليت و تجربه‌هاي يادگيري، ويژگي‌هاي معلمان نسل Z، جهت‌گيري تربيتي معلمان، توسعه حرفه‌اي معلمان، متناسب‌سازي محيط‌هاي آموزشي، ابزار، منابع يادگيري ديجيتالي. نتايج نشان مي‌دهند، پژوهشگران، با توجه به ويژگي توافق‌پذيري و جستجوگري نسل Z، بيش از پيش به اصل منطق و اهداف در برنامه درسي اشاره دارند همچنين متناسب

نمودار ۲ اصول و مؤلفه‌های ویژگی‌ها و نیازهای نسل

جدول ۲: اصول و مؤلفه‌های ویژگی‌های نسل Z

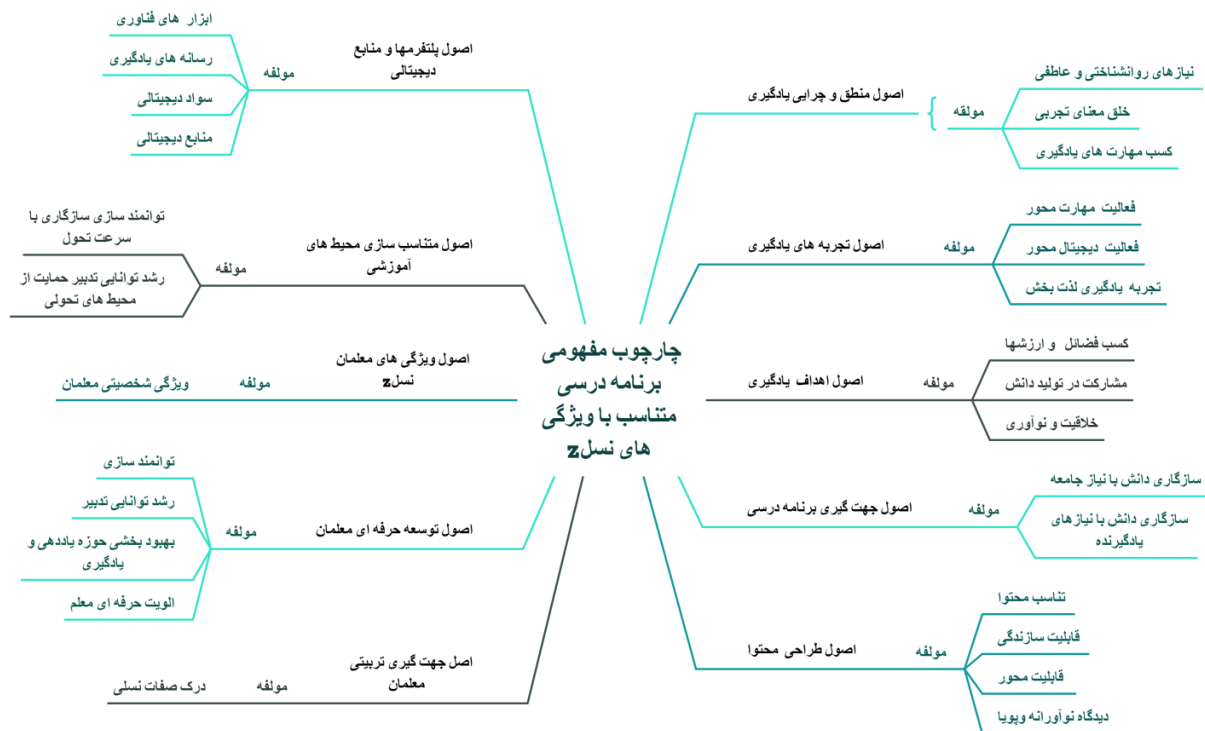
مضمون (اصول)	مقوله (مؤلفه)	شاخص و کدهای باز (جدول ۳)
منطق یادگیری	نیازهای روانشناختی اجتماعی	اجتماعی بودن، نیازهای عاطفی، اجتماعی، بهبود نگرش و انگیزش خواسته‌ها و نیازهای نوظهور پیشبرد زندگی حرفه‌ای و ساخت دنیای بهتر کد مقاله (۳۵-۲۲-۶۲-۴۰)
توسعه مهارت‌های یادگیری	خلق معنای تجربی	توانایی ساختن دانش جدید، حل مشکلات بومی و جهانی همچنین تبدیل دنیا به مکانی بهتر کد مقاله (۳۴-۵۰-۳۸)
کسب مهارت‌های یادگیری	توانایی تفکر، استدلال، مهارت‌های فراشناختی، مهارت خودتنظیمی، توانایی حل مسئله، توسعه مهارت‌ها، ارزش‌ها و نگرش‌ها، آموزش و تربیت افراد در همه جوانب زندگی و بهترین هدف آموزش اندیشیدن، اتخاذ تصمیمات آگاهانه کد مقاله (۳۸-۳۴-۴۹-۵۰)	

مضمون (اصول)	مقاله (مؤلفه)	شاخص و کدهای باز (جدول ۳)
اهداف یادگیری	کسب فضائل و ارزش‌ها	دسترسی به زندگی سالم، پرورش استعداد و شکوفایی خوبی‌های انسان، اهداف اخلاقی، اهداف اساسی آموزش کد مقاله (۴۲-۱۹-۵۰)
مشارکت در تولید دانش	مشارکت و سهیم شدن در دانش جهانی، تولید دانش جدید متناسب با مسائل جامعه	مشارکت و سهیم شدن در دانش جهانی، تولید دانش از طریق نوآوری پاسخ‌گویی به چالش جهانی، تولید دانش جدید متناسب با مسائل جامعه کد مقاله (۵۰-۶۲-۱۰)
خلاقیت و نوآوری	ابداع و نوآوری سبک‌های مبتکرانه، نیازمند کسب آگاهی از محیط اطراف، توانایی تولیدکننده و خلق‌کننده پیام، تقویت دانش و بهبود بخش خلاقیت	ابداع و نوآوری سبک‌های مبتکرانه، نیازمند کسب آگاهی از محیط اطراف، توانایی تولیدکننده و خلق‌کننده پیام، تقویت دانش و بهبود بخش خلاقیت کد مقاله (۵۰-۴۹-۵)
جهت‌گیری برنامه درسی	سازگاری دانش با نیازهای یادگیرنده	کلید اثربخش آموزش شناخت و همکاری با نسل‌ها، ضرورت شناسایی نیازها و انتظارات یادگیرندگان نسل Z، ضرورت شناخت چگونگی سازگاری با محیط جدید، آماده‌سازی مراکز کار برای یادگیرندگان نسل Z، تأثیر اشتغال نسل Z در فرهنگ کار، درک متفاوت نسل Z با نسل قدیمی کد مقاله (۲۵-۵۶-۳۶-۳۹-۳۷)
سازگاری دانش با نیازهای جامعه	اهمیت موضوعات اجتماعی در آموزش، برنامه درسی یادگیرنده‌محور، محیط‌محور، ارائه مدل‌های صالح از رفتار بین‌فردی، ارائه ابزارهای ارزیابی، ارائه استراتژی منطبق با نیاز جامعه، ارائه مدل در بهبود سلامت روان و روابط اجتماعی، ارائه سناریوهای آموزشی و عاطفی اجتماعی کد مقاله: (۵۳-۵۸-۵۴)	اهمیت موضوعات اجتماعی در آموزش، برنامه درسی یادگیرنده‌محور، محیط‌محور، ارائه مدل‌های صالح از رفتار بین‌فردی، ارائه ابزارهای ارزیابی، ارائه استراتژی منطبق با نیاز جامعه، ارائه مدل در بهبود سلامت روان و روابط اجتماعی، ارائه سناریوهای آموزشی و عاطفی اجتماعی کد مقاله: (۵۳-۵۸-۵۴)
محتوا	دیدگاه نوآورانه و پویا	اتصال نسل Z در سطح جهانی، تناسب محتوا در کاهش فاصله نسلی، محتوی در مسیر تغییر و تحول، تواناسازی یادگیرندگان برای سازگاری انطباق‌بهنینه، ایجادکننده توسعه و پایداری و مهارت‌های تفکر کد مقاله: (۲۵-۵۶-۳۶-۳۹-۳۷)
قابلیت‌محور	محتوی متناسب با مهارت‌های مورد نیاز، مشارکت فدرتمند ذی‌نفعان در توسعه فراگیران، قابلیت محتوی در درک و تفسیر فعالیت‌ها، قابلیت مهارت‌های تفکر انتقادی و عملی کد مقاله: (۵۳-۵۸-۵۴)	محتوی متناسب با مهارت‌های مورد نیاز، مشارکت فدرتمند ذی‌نفعان در توسعه فراگیران، قابلیت محتوی در درک و تفسیر فعالیت‌ها، قابلیت مهارت‌های تفکر انتقادی و عملی کد مقاله: (۵۳-۵۸-۵۴)
دیدگاه سازندگی	نسل Z تولیدکننده محتوای رسانه‌ای، تأثیرگذار بر فرهنگ عامه، توزیع‌کننده و خلق‌کننده پیام، استراتژی سنتی فاقد اثربخشی، تأثیرات جهانی بر آموزش و آموزش‌های فردی، همسویی و هماهنگی با تغییرات کد مقاله: (۵۲-۴۵-۱۹-۵۶)	نسل Z تولیدکننده محتوای رسانه‌ای، تأثیرگذار بر فرهنگ عامه، توزیع‌کننده و خلق‌کننده پیام، استراتژی سنتی فاقد اثربخشی، تأثیرات جهانی بر آموزش و آموزش‌های فردی، همسویی و هماهنگی با تغییرات کد مقاله: (۵۲-۴۵-۱۹-۵۶)
تناسب محتوی	تناسب با ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی، پشتیبانی از یادگیری فردی، تناسب محتوا موثر در درک و تفسیر فعالیت‌ها، تناسب محتوا و تصمیم‌گیری در موقعیت‌ها، تضمین‌کننده انگیزه، یادگیری، اهداف آموزشی، ایجادکننده یادگیری واجد شرایط و مداوم، پشتیبانی‌کننده توسعه شخصی کد مقاله: (۱۹-۳۳-۵۵-۵۴)	تناسب با ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی، پشتیبانی از یادگیری فردی، تناسب محتوا موثر در درک و تفسیر فعالیت‌ها، تناسب محتوا و تصمیم‌گیری در موقعیت‌ها، تضمین‌کننده انگیزه، یادگیری، اهداف آموزشی، ایجادکننده یادگیری واجد شرایط و مداوم، پشتیبانی‌کننده توسعه شخصی کد مقاله: (۱۹-۳۳-۵۵-۵۴)
فعالیت و تجربه‌ها یادگیری	فعالیت مهارت‌محور	نسل Z از طریق بازی‌های تعاملی یاد می‌گیرند. بازی‌های آموزشی خلاقیت و تخیل را بهبود می‌بخشد و از طریق چالش‌ها و پروژه‌های همکاری پیشرفت می‌کند. به‌کارگیری شیوه‌های مشارکتی در برنامه‌ریزی و تمرین کلاس، تحویل سریع مطالب با گرافیک‌های پیچیده، روش جنبشی و حرکتی تجربی دست‌سازها کد مقاله: (۲۰-۲۲-۴۰-۲۸)
فعالیت دیجیتال محور	گرایش به رسانه‌های یادگیری شبکه‌های اجتماعی، رسانه‌های دیجیتالی، بازی‌های آنلاین، آموزش آنلاین، دسترسی آسان، نامه انعطاف‌پذیر، ارتباطات آنلاین، گرایش به نرم‌افزار و یا شبیه‌سازی به چندرسانه‌ای، منابع تعاملی به سیستم عامل‌های دیجیتالی کد مقاله: (۵۶-۴۰-۲۲)	گرایش به رسانه‌های یادگیری شبکه‌های اجتماعی، رسانه‌های دیجیتالی، بازی‌های آنلاین، آموزش آنلاین، دسترسی آسان، نامه انعطاف‌پذیر، ارتباطات آنلاین، گرایش به نرم‌افزار و یا شبیه‌سازی به چندرسانه‌ای، منابع تعاملی به سیستم عامل‌های دیجیتالی کد مقاله: (۵۶-۴۰-۲۲)

مضمون (اصول)	مقاله (مؤلفه)	شاخص و کدهای باز(جدول ۳)
	تجربه یادگیری لذت بخش	محیط‌های یادگیری با شیوه‌های مبتنی بر فناوری، انگیزش و نگرش در یادگیری، یادگیری تجربی و عملی، یادگیری مستقل و خودآموز (یادگیری ترکیبی، یادگیری الهام‌بخش مرتبط، یادگیری جذاب با تأثیرات اجتماعی، یادگیری معکوس، یادگیری چندرسانه‌ای، اهداف روشن، چالش‌ها، بازخورد و پاداش، روش منتور (model, mentors) در یادگیری، یادگیری همسالان کد مقاله: (۲۰-۶۱-۳۶-۶۳-۵۷)
ویژگی‌های معلم نسل Z	ویژگی شخصیتی معلم	مهربانی و دلسوزی، دارنده زبان اخلاقی و ارزش‌ها، فضیلت‌خواه صبر و پایداری، خودانگیزشی فداکاری شخصی، مراقبت و مادر بودن، مشتاق دلگرم‌کننده، همدلی معلم، اقدامات آموزشی کافی با عنوان دلسوزی، انصاف در رفتار در کلاس، گوش دادن و تشویق کردن، تلاش برای یادگیری در مورد زندگی دانش‌آموزان، خونگرم بودن، لبخند زدن کد مقاله: (۲۲-۵۱-۳۶-۳۷-۳۳)
جهت‌گیری تربیتی معلمان	درک صفات نسلی	یادگیری و همکاری با نسل‌ها، تعاملات با یادگیرندگان، درک صفات و رفتارهای یادگیرندگان، شناخت نیازها و ترجیحات نسلی، همسویی نسلی در رویکردهای آموزشی، بازسازی طرح‌های اندیشه، احساس و رفتار، تمرکز فردی بر یادگیرنده، وقت‌گذاری و قابلیت دسترس بودن کد مقاله: (۳۹۰-۵۶-۳۳-۵۷)
توسعه حرفه‌ای معلم	توانمندسازی	درک دانش و مهارت‌های جدید، یادگیری حرفه‌ای، دانش، مهارت‌های برنامه‌های آموزشی، توسعه مهارت‌های اجتماعی، توسعه مهارت‌های ارتباطی، آگاهی از حساسیت والدین، بهره‌مندی از منابع کافی سلامت و آرامش روانی کد مقاله: (۶۲-۵۱-۳۴-۳۳)
	رشد توانایی و تدبیر تدریس	ایجاد محیط بهینه یادگیری، ایجاد محیط‌های یادگیری فناورمحور، انتقال صحیح محتوا، اطمینان از دستیابی به محتوای مناسب، استفاده از فرم‌های بالاتر آموزش، توانایی گفت‌وگو و تعامل، تعامل با همکاران در تدریس، پشتیبانی و حمایت از دانش‌آموزان و ایجاد محیط فراگیر تعاملی کد مقاله: (۶۱-۲۲-۵۲-۳۴)
	بهبودبخشی حوزه یاددهی و یادگیری	طراحی حوزه فردی و خلاقانه، ایجاد انگیزه در پیشرفت سطح مهارت، فرآیندهای غیر خطی و حل مسئله، ایجاد محیط اکتشافی، یادگیری غوطه‌وری و تقویت، اتخاذ روش‌های ترکیبی، اتخاذ روش‌های معکوس، اتخاذ روش‌های پویا و تعاملی، اتخاذ روش‌های نوآورانه (Crash cours)، یادگیری همسالان، یادگیری مسئولانه، یادگیری تحول‌گرا، یادگیری خودانگیزخته، استفاده از فناوری در فرآیند و محیط آموزشی و یادگیری، افزایش رهبری و ایجاد ظرفیت تعاملی، توسعه مهارت‌های تفکر، توسعه مهارت و هوشمندی کد مقاله (۵۵-۶۲-۴۲-۵۷-۲۲)
	الویت حرفه‌ای معلم	آگاهی و کاربرد رسانه‌های دیجیتال و فناوری، صلاحیت دیجیتالی مهارت‌های اجتماعی، حمایت از توسعه حرفه‌ای، امکانات تجهیزاتی، دستیابی به فناوری بیشتر، حمایت و تقویت فعالان خط مقدم در آموزش یادگیری کد مقاله: (۳۹-۳۷-۳۸-۶۱-۵۶-۵۷-۵۳-۴۰-۳۶)
متناسب‌سازی محیط‌های آموزشی	سازگاری با سرعت تحول	شناخت نیازها، علاقه و ترجیحات، سازگاری با تغییرات محیطی، توجه به سرعت فناوری، سازگاری با شرایط نوین، سازگاری با سرعت تحول، ارتقای برنامه درسی عاطفی، اجتماعی (Emotional, social curriculum) کد مقاله: (۳۶-۵۳-۶۱)
	حمایت از محیط‌های تحولی	بستر ساز محیط‌های ترکیبی، آشنایی با بازاریابی رسانه‌های دیجیتالی، توانمندسازی معلمان، آگاهی و حمایت بیشتر والدین، تسهیلات دسترسی به چندرسانه‌ای، رویکرد انعطاف‌پذیر و پرهیز از سختگیری و ایجادکننده الگوهای آموزشی نوآورانه کد مقاله: (۱۳-۵۷-۵۴۳-۳۳)

مضمون (اصول)	مقوله (مؤلفه)	شاخص و کدهای باز (جدول ۳)
پلتفرم‌ها و منابع یادگیری دیجیتال (Digital learning resources too)	ابزارهای فناوری (technological tools)	فناوری‌های اطلاعاتی جدید: ابزارهای دیجیتالی، سیستم عامل‌های دیجیتالی کاربرد فناوری‌های وب ۳،۰: نرم‌افزار هوش مصنوعی چندرسانه‌ای و سیستم عامل‌های دیجیتالی بازی‌های آموزشی (educational games)، استفاده از محیط‌های سه بعدی، استفاده از موک (MOOK) کد مقاله: (۲۶-۳۶-۴۹)
رسانه‌های یادگیری	سواد فناوری	استفاده از فیلم و یادگیری از راه دور و یادگیری مشارکتی آنلاین و استفاده از پادکست‌ها، یادگیری آفلاین کد مقاله: (۳۶-۳۸-۳۹-۲۶)
منابع دیجیتالی	سواد فناوری	استفاده از تلفن‌های هوشمند: یادگیری دیجیتال، (D-Learn)، فناوری تلفن همراه، سازه‌گرایی با ادغام فناوری تلفن همراه، رشد مهارت‌های تفکر با فناوری موبایل کد مقاله: (۳۳-۲۶-۳۲-۵۹-۵۸-۵۴)
کد مقاله: (۵۰-۵۴-۵۶-۶۵-۳۹)	کد مقاله: (۳۹-۶۵-۵۶)	استفاده نوآورانه از سیستم عامل‌های مناسب، استفاده تکنولوژیکی به جای روش‌های سنتی، استفاده از پلتفرم‌های مناسب (appropriate platforms)، توانایی استفاده بهینه از رسانه، توانایی استفاده از محیط‌های مجازی سه بعدی، توانایی استفاده از محیط‌های ترکیبی واقعی و مجازی سه بعدی (a three-dimensional virtual environment) و ترکیبی (using the app was more enjoyable)، توانایی استفاده از اپ (Ability to use the app)، استفاده از موک‌ها (The use of Massive Open Online Course (MOOC)) آموزش مبتنی بر وب چندرسانه‌ای و دسترسی نامحدود به سیستم عامل‌های دیجیتالی

چارچوب مفهومی سنتز پژوهی برنامه درسی متناسب با ویژگی‌های نسل Z

بحث و نتیجه‌گیری

تحولات گسترده در جهان معاصر، ابعاد مختلف زندگی بشر را در هم نوردیده است و ظهور فناوری‌های نوین اطلاعات و ارتباطات بر تمامی جنبه‌ها و ابعاد زندگی انسان، از جمله آموزش و پرورش، تأثیری بسزا داشته است شناخت نسلی اصطلاح و بازه زمانی و طبقه‌بندی و شناسه نسلی می‌باشد. در پژوهش‌ها موضوع اهمیت و ضرورت شناخت نسل‌ها برای برنامه‌ریزان درسی حائز اهمیت است تا بتوانند محیط‌های یادگیری متناسب با ویژگی‌های نسلی را در دوره امروز «فناوری‌محور» به خوبی مدیریت کنند و در آموزش و یادگیری همسو شوند و البته این یافته در راستای پژوهش‌های (M., Kosari, ۱۳۸۷)، (Manssori, ۱۳۹۷)، (Azadian, ۱۳۹۱)، (Farastkhah, ۱۳۹۵)، (zahed, ۲۰۱۹)، (Johnson, ۲۰۲۱)، (Demir, ۲۰۲۰)، (Zahed,eslam, ۲۰۱۹) و (Shato, ۲۰۱۶) می‌باشد. ویژگی‌های ارتباطی است. ویژگی شخصیتی نسل Z دارای مؤلفه‌های:

برونگرایی، تجربه‌گرایی، توافق‌پذیری، ساختار شکنی هستند و این گروه را نسلی «مصمم» و «نسل سرعت» می‌شناسند که با رویکر اجتماعی و نگرش جهانی موجب گردیده دانش‌آموزان نسل Z تصویر و جایگاه متفاوت‌تری را در مدرسه، جامعه و حتی خانواده داشته باشند. مؤلفه ساختارشناختی در این گروه نسلی را به عنوان مصرف‌کنندگان با اطلاعات گسترده بی‌تفکر، با دامنه توجه کم و پراکندگی ذهنی، معرفی می‌کنند که با ضعف در مهارت حل مسئله فاقد توانایی کار با اهداف بلندمدت همچنین فاقد تفکر انتقادی هستند و این امر حاکی از آن است که ویژگی عناصر مهم برنامه درسی و متناسب با نیازهای جدی این گروه نسلی، به‌ویژه در تولید محتوای آموزشی با ابزار و منابع یادگیری و متأثر از این مؤلفه باید جهت‌گیری شود و پاسخ‌گوی نیازهای اساسی در راستای توانمندسازی آنان گردد. و از آنجائی که در ویژگی‌های ارتباطی دارای رویکرد مشارکت جویی، تعامل‌گرایی و یادگیرندگی فعال و متصل به

دنیای دیجیتال و فناورمحور هستند، نقش یاری دهنده‌گی این گروه نسلی در حوزه برنامه درسی و همگام با معلمان و محیط‌های یادگیری می‌تواند فرصتی با ارزش و اثربخش باشد. اصل سوم «ترجیحات نسل Z» متأثر از علائق و سرگرمی، انگیزه و سبک یادگیری این گروه نسلی است که علاقمند به یادگیری‌های مبتنی بر دنیای واقعی، یادگیری‌های عملی مرتبط با آینده شغلی، علاقمند به وسایل دیجیتالی، کسب اعتبارات مالی و علاقمند به شغلی خوب هستند و انگیزه یادگیری آنها در پاسخ به نیازهای عاطفی و اجتماعی، پیشبرد زندگی حرفه‌ای، دسترسی به دنیای بهتر، دسترسی به زندگی سالم بسیار مفید می‌باشد. با تأکید بر این نتایج، این گروه نسلی از معلمان خود و محتوای آموزشی انتظارات متفاوتی دارند و مصداق شناسایی شده نشانگر آن است که نسل Z در سبک یادگیری به آموزش‌های بصری، ترجیح یادگیری عملی و روش‌های جنبشی و حرکتی، تجربی، دست‌سازها، شیوه کارورزی، یادگیری مشارکتی تعاملی و یادگیری ترکیبی و خودآموز علاقمند هستند همچنین به مفاهیم انتزاعی رغبتی از خود نشان نمی‌دهند. اصل چهارم «نیازهای نسلی» در تحقیقات بررسی شده‌اند که پیوند نزدیکی با ویژگی‌ها و ترجیحات نسلی دارد همچنین این اصل به لحاظ محتوایی بر مؤلفه‌های الویت‌های یادگیری، رویکرد یادگیری، شایستگی‌های عاطفی اجتماعی، توسعه مهارت، هوشمندی در سیستم‌های کاربردی تأکید دارد. تحقیقات پژوهشی به این امر توجهی ویژه دارند که نسل Z به لحاظ ساختارشناختی به آموزش و توانمندی‌های توسعه مهارت‌های شخصی، حل مسئله، خلاقیت و تفکر انتقادی و سواد دیجیتالی، مهارت‌های فراشناختی، آموزش ارزش‌ها و اخلاق نیازمند هستند و در دنیای کنونی چنین مصون‌سازی در آموزش امری ضروری برایشان است. همچنین، برنامه‌ریزان درسی باید به این امر مهم توجه داشته باشند. نتایج پژوهش‌ها بر توسعه مهارت و تربیت نسلی با مسئولیت اخلاقی در رابطه با خانواده و دوستان،

نسل Z می‌باشد و برنامه‌ریزان، مدیران و معلمان باید به نقش و جایگاه و توانمندسازی معلمان توجهی ویژه مبذول کنند. امروزه نسل Z در منطق و چرایی یادگیری در رابطه با اهمیت خواسته‌های عاطفی و اجتماعی‌شان، انتظاراتی دارند و منطق یادگیری خود را برای ساختن دنیای بهتر تعریف می‌کنند؛ به گونه‌ای که با آینده شغلی آنها پیوند برقرار کند. در نتایج پژوهش، اهداف و جهت‌گیری برنامه درسی بر سازگاری دانشی متناسب با نیازهای نسل Z تأکید می‌شود. در نتیجه، متناسب‌سازی محیط‌های آموزشی و اهمیت ابزار و منابع دیجیتال از اصول مهمی هستند که باید به‌عنوان عناصری مهم در برنامه درسی مورد توجه بیشتری قرار گیرند. همچنین، پژوهش (شیردل ۱۴۰۱ و همکاران) بیانگر آن است که محتوای الکترونیکی در برنامه درسی با افزایش انگیزش و سرزندگی دانش‌آموزان همراهند. از آنجا که هدف غایی روش سنتزپژوهی ارائه عرصه‌های نو برای شکل‌گیری پژوهش‌های جدید است، لذا به محققان عرصه آموزش پیشنهاد می‌شود در حوزه شناخت نسل‌های مختلف مطالعات بیشتری را انجام دهند تا در مواجهه با چالش‌های پیش‌رو، که برنامه‌ریزان، معلمان، مدیران و والدین با آن درگیر هستند، راهکارهای علمی و کاربردی‌تری را ارائه دهند و بتوانند با محتوی متناسب و مهارت‌های مورد نیاز در توسعه شخصی فراگیران یاری‌دهنده باشند. در این تحقیق سعی شده است تا مؤلفه‌ها، زیرمؤلفه‌ها و معانی مختلف آن دسته بندی شوند همچنین این امر را تعیین کرد که کدام مؤلفه‌ها توجه بیشتری را به خود جلب کرده‌اند تا محققان دیگر از این نتایج بهره‌مند شوند. در نتیجه اهمیت شناخت نسلی یکی از اصول مهمی است که در حوزه برنامه درسی بویژه عناصر مهم برنامه درسی دخالت‌تأثیرگذاری دارد. که در هر بازه زمانی مطالعات نسلی می‌تواند در یکایک عناصر برنامه درسی، ظرفیت‌های جدیدی را ایجاد نماید، که ضروری به نظر می‌رسد در این راستا، متخصصین برنامه درسی این اصل مهم را مورد توجه قرار دهند. از طرفی نتایج

مشارکت اخلاقی و توسعه فرهنگ کار و ارزش‌ها، انعطاف‌پذیری تأکید دارند که می‌تواند به نیازها و مشکلات اساسی خانواده‌ها و جامعه امروز پاسخگو باشد. و در این راستا در پژوهش‌های داخلی و خارجی، با تأکید بر بر مشترکات نسل Z در ویژگی‌ها و نیازها در حوزه آموزش و تربیت، شاخص‌هایی نظیر ارتقاء سواد عاطفی و سلامت روان، مهارت‌های اجتماعی، شناختی، رفتاری و خودآگاهی، خودمدیریتی، خودشکوفایی و تاب‌آوری مورد توجه و تأکید پژوهشگران قرار گرفته است که مولفه‌های شایستگی‌های عاطفی و اجتماعی و الویت‌های یادگیری و توسعه مهارت‌ها در راستای پژوهش‌های (حیدری ۱۳۹۷)، (Kausari, ۱۳۸۷)، (Khodad, ۱۳۹۷)، (Manssori, ۱۳۹۷)، (Azadian, ۱۳۹۱)، (Diana Popescu, ۲۰۱۹)، (Similer, ۲۰۱۹)، (Pulakova, ۲۰۱۹)، (Chobanoglu, ۲۰۱۸) می‌باشد. در پاسخ به سؤال پژوهش و با گردآوری اطلاعات از طریق سنتزپژوهی و بررسی دستاوردهای داخلی و جهانی و رویکرد فراترکیب، با توجه به جداول مذکور، برنامه درسی با ویژگی‌های نسل Z ناظر بر ۲۰۰ شاخص ۲۷ مؤلفه و ۱۰ اصل مهم متناسب است که این موارد عبارتند از: منطق و چرایی، اهداف، جهت‌گیری برنامه درسی، محتوا، فعالیت و تجربه‌های یادگیری، ویژگی‌های معلمان نسل Z، جهت‌گیری تربیتی معلمان، توسعه حرفه‌ای معلمان، متناسب‌سازی محیط‌های آموزشی و نقش ابزار و منابع دیجیتال. نتایج و یافته‌ها بیانگر اهمیت، تأثیر و نقش ۶ عنصر مهم برنامه درسی است که ویژگی‌های معلمان نسل Z، جهت‌گیری تربیتی معلمان، توسعه حرفه‌ای معلمان در راستای پژوهش‌های (Noddings, ۲۰۱۶)، (Justin Miller, ۲۰۱۹)، (Amit Kaur, ۲۰۲۰)، (Placo, ۲۰۱۹)، (Chaisari, ۲۰۱۹)، (Nowrozi et al, ۱۳۹۸)، (Ezzati et al, ۱۳۹۳)، (Sobhani Nejad, ۱۳۹۱)، (shirdel, ۲۰۲۱)، (Yosefinejat, ۲۰۲۱) و (Feyonaking, ۲۰۱۷) حاکی از نقش کلیدی معلم به‌عنوان یکی از عناصر مهم در برنامه درسی و متناسب با ویژگی‌های

- Afshari, M. (۲۰۱۷). Investigating the impact of values and attitudes of consumers of generations Y, X, Z on the intention to buy online. ۱۷۱-۱۸۸, (۴) ۶.
- al, P. e. (۲۰۱۹). *Technology and Generation Z in the English Language Classroom*. (جلد ۹) University, Nitra, Slovakia.
- Behjati, A. (۲۰۱۷). Comparative Study of Internationalization of Higher Education Curriculums in Several Countries of the World. ۱۴۵.
- Brari, N. a. (۲۰۰۹). Matching Web technologies with Bloom's revised taxonomy and the 5E educational design model in education. (۱۵). ۲۳۷.
- Burak, B. (۲۰۱۹). art media prepared for the "z" generation?
- Canton, S. (۲۰۲۰). Student-Inspired Optimal Design of Online Learning for Generation Z E Yu. - *Journal of Educators Online*.
- Chaisri, S. (۲۰۱۹). lity Traits of Thai Gen Z Undergraduates: Challenges in the EFL classroom pasaa: *Journal of Language Teaching and Learning in Thailand* ۱۶۵-۱۷۰. ۱۹۰.
- Chatto, B. a. (۲۰۱۶). ching Millennials and Generation Z: Bridging the generational divide in Creative Nursing. ۲۳.
- Corey, S. a. (۲۰۲۱). What makes learning enjoyable? Perspectives of today's college students in the U.S. and Brazil Wright State University, Leadership Studies in Education and Organizations. *USA Journal of Pedagogical Research*. (۱,۲) ۵,
- Demir, B. (۲۰۲۱). Generation Z students' expectations from English language instruction *Journal of language and linguistic studies*. ۷۰۱-۶۸۳, (۱) ۱۷,
- Eskandari, H. (۲۰۱۲). The theory and practice of educational media in the digital age.
- Farstakh, M. (۲۰۱۵). Recent changes in university culture and classroom atmosphere and its effect on reflective teaching in five

پژوهشی حاکی از پررنگ بودن نقش معلمان توسعه حرفه ای و نقش تربیتی و رشد توانمندی آنان در مقابل نسل های پیش روست. که همراه با تغییرات و نیازهای محیطی باید همسو شوند تا بتوانند محیط های فناورانه را در حوزه آموزش و یادگیری دانش آموزان مدیریت و راهبری کنند و با یادگیرندگان خودارتباط برقرار نمایند. در نهایت پیشنهاد می گردد اهمیت و ضرورت شناخت نسلی در پژوهش ها در حوزه برنامه درسی در عرصه های متنوع تر بیشتر مورد بررسی قرار گیرد و از طرفی با توجه به یافته های این پژوهش برنامه ریزی مناسب تر، توسعه حرفه ای، کسب شایستگی و ارتقای جایگاه معلمان نسل Z در الویت دیده شود و برنامه درسی کاربردی و مهارت محور برنامه درسی اجتماعی و فرهنگی، در اهداف برنامه درسی لحاظ گردد و در موقعیت های متنوع یادگیری، مکان و محیط یادگیری، درک سیالیت زمان، یادگیری های گروهی و همپا در راستای دسترسی به نوعی یادگیری پایدار و معنا بخش مورد توجه برنامه ریزان و معلمان قرار گیرد. پژوهش ها حاکی از آنند که در عرصه کنونی در مواجهه با نسل های جدید با ویژگی و نیازهای های متفاوت که نیازمند بازاندیشی در نقش و کارکرد عناصر مهم برنامه درسی می باشیم، باید با رویکرد انعطاف پذیری و جامع نگری سیاستگذاران و برنامه ریزان بتوانیم با نسل پیش رو همسویی بیشتری داشته باشیم. محدودیت های این پژوهش مبنی بر کافی نبودن پژوهش های مرتبط با ویژگی های نسل Z و همچنین ناشناخته بودن این گروه نسلی به عنوان یک طبقه بندی جهانی در بین مدیران معلمان و حتی بخشی از متخصصان پژوهشگر در معرفی بیشتر نسل Z و شرایط خاصی که در کووید ۱۹ (Covid-19) کشور را درگیر نموده بود موجب موانع در روند پژوهش بود. که با هدایتگری و همراهی تیم پژوهشی بخشی از موانع مرتفع گردید.

- generations *Journal of Scientific Research on Teaching Research*. (۲)
- Fathi Mutlaq, S. (۲۰۱۱). Globalization and generation gap (sociological study of generation gap: with an emphasis on information and communication technology. *Quarterly Journal of Strategic Studies of Public Policy*. (۵) ۲,
- Fathi Mutlaq, S. (۲۰۱۳). Globalization and generation gap. *Quarterly Journal of Strategic Studies of Public Policy Making*.
- Fathi Vajargah, K. (۲۰۱۶). The principles and basic concepts of lesson planning.
- Fathi Vajargah, K. (۲۰۲۱). Curriculum Identities: Toward New Identities e.
- Frey, T. K., Tatum, N. T & Cooper, T. B. (۲۰۲۱). Using the Basic Course to Prepare Digital Natives for New Role as Reverse Mentors. *Basic Communication Course Annual*. ۳۴۲-۳۴۵, ۳۳,
- Ghaznavi, M. e. (۲۰۱۳). Comparative study of intelligentization in the curriculum of Malaysia, Australia and Finland and presenting a model for Iran. *Spring Quarterly, New Approaches in Educational Management*. (۳۷)
- Gholizadeh, P. a. (۲۰۱۷). Investigating the effects of cloud computing on e-learning. *Information Processing and Management Journal*. ۱۲۷۰-۱۲۵۳, (۳)
- Haley, C. (۲۰۱۹). Escape-Room-Themed Curriculum to Engage and Educate Generation Z Students About Entomology. *۶۵*. (۱)
- Hashemi, A. *principles and application of curriculum planning* ۲ (نسخه nd).
- Hosseini Largani, M. (۲۰۱۸). Designing an innovative curriculum model in Iran's higher education system. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*. ۲۷-۴۹, (۳) ۲۵,
- Islam, z. (۲۰۱۹). Constructivist Digital Design Studio with Extended Reality for Effective Design Pedagogy.
- Johnson, D. (۲۰۲۰). *Three Key Values of Generation Z: Equitably Serving the Next Generation of Students*. *Key Values of Generation*.
- K, F. V. (۲۰۱۵). Curriculum towards a new identity. *۲۸۶*.
- Kosari, M. (۲۰۰۸). Generation X, Y, Z, in cultural politics in Iran. *Strategy and Culture Strategy Quarterly*. (۳,۷) ۱,
- Maleki, H. (۲۰۰۱). Curriculum and Cultivating Thinking. *Curriculum Association Conference (Gourchian: 35)*.
- Maleki, H. (۲۰۱۰). Curriculum and thinking development. *Curriculum Association Conference. Ghorchian: 35*.
- Marashi, M. (۲۰۱۳). Higher education curriculum studies. *scientific-research ranking (Ministry of Science)/ISC*. ۷-۲۵, (۵)
- Miller, A. (۲۰۱۹). *Millennial and Generation Z Students*. بازبایی از ERIC <https://files.eric.ed.gov/a.c.miller@usm>
- Niknam, Z. E. (۲۰۱۷). Examining the role of technology-related competency components in the curriculum. *Research Quarterly in Curriculum Planning Period*. (۳۶) ۱۶,
- Noman, e. a. (۲۰۲۰). *Effect of smartphone addiction on loneliness levels and academic achievement of z generation*, *International Journal of Psychology and Educational Studies*. ERIC <https://eric.ed.gov>
- Nouri, Z. (۱۴۰۰). *A look at the psychological dimensions and lifestyle*. Hemga Publications (Persian).
- Prada, F. (۲۰۱۹). *Understanding the Generation Z Behavior on D-Learning*. بازبایی از <https://online-journals.org>
- Rothman, D. (۲۰۱۶). *Tsunami of Learners Called Generation Z*. بازبایی از MDLE.net <https://mdle.net> Journal < USA.
- Saeedipour, B. (۲۰۱۳). *Collection of articles of the Second Life Specialized Conference*. Jihad University.
- Saidipour, B. (۲۰۱۱). Realizing the goals of

- education in the first life and the second life .
*of. Information and Communication
Technology Research Institute.* ۱۵۱ ,
- Saraji, F. e (۲۰۱۶).spring 2006 .(Web-based
curriculum *Curriculum Studies Quarterly.*
- Satria, F. a (۲۰۱۹). *Teknologi Sepuluh
Nopember .,*
- Shirdel, A. R. (۲۰۲۱).The use of electronic
content in online education on the academic
performance, motivation and academic
vitality of elementary school students during
the coronapandemic. Islamic Azad University
of Isfahan Branch (Khorasgan) in cooperation
with (Iranian Cur.
- Sriprom, C. (۲۰۱۹). *lity Traits of Thai Gen Z
Undergraduates: in Thailand.* ۱۶۵-۱۹۰ , ۵۷.
- Yar, M. M. (۲۰۱۳). *Investigating generational
differences in the social value system* از
Gilan University. Faculty of Literature and
Humanities: <https://www.virascience.com>
- Yogi Guntoro, M. A. (بدون تاریخ). *Perception
Students Collage About Global Citizenship to
Aware with Global Issue* در بازایی در
۵ February , ۲۰۲۰
از
<https://doi.org/10.2991/assehr.k.200129.149>
- Yousefinjad, Z. A. (۲۰۲۱).Analyzing the
experiences of teachers from the
implemented curriculum of social studies in
the sixth grade of elementary school after
citizenship education.